

**Institut de Drets Humans
de Catalunya**

**AVANTPROJECTE DE LLEI DENOMINAT
“DE REGULARITZACIÓ DE SITUACIONS JURÍDIQUES
ORIGINADES PER LA GUERRA CIVIL”**

TANCANT LES FERIDES JURÍDIQUES PRODUÏDES PER L'ENFRONTAMENT CIVIL.

La Constitució de 1978 va derogar expressament, a la seva Disposició Derogatòria Tercera, aquelles disposicions que s'oposaven a l'establiment de la Constitució, però no va realitzar idèntic pronunciament sobre la nul·litat o pèrdua d'eficàcia de les sentències injustes dictades pels tribunals durant la Dictadura, fonamentades en motius polítics, socials o ideològics amb caràcter discriminatori privatives de drets en vulneració dels drets fonamentals i llibertats públiques.

La iniciativa dirigida a la opinió pública pel Magistrat Angel Garcia Fontanet, mitjançant l'article publicat al diari "El País" en el que s'exposa l'oportunitat de revisar aquelles sentències qualificables "de persecució" per a tancar definitivament les seqüeles de la Guerra Civil, fou recollida per l'IDHC que constituí una Comissió ad hoc, integrada per personalitats compromeses en la lluita per els llibertats democràtiques i de referències ideològiques plurals, amb l'objectiu de donar forma jurídica a aquest projecte concret que s'inscriu a les polítiques de reconciliació nacional

La Comissió integrada per Jordi Carbonell, Ainaud de Lasarte, Historiador, Angel Garcia Fontanet, Magistrat, Miguel Nuñez, i Jordi Solé Tura, Senador, coordinada pel President de l'Institut de Drets Humans de Catalunya, i que va interessar-se per l'opinió científica de Luis Lopez Guerra, Catedràtic de Dret Constitucional, i Lorenzo Martin Retortillo, Catedràtic de Dret Administratiu, Josep Maria Socies, Advocat, i Josep Mª Solsona, advocat i Director de l'IDHC, va donar redacció al Avantprojecte de Llei denominat, "De regularització de situacions jurídiques originades per la Guerra Civil", que en aquest dia significatiu, de l'1 d'abril de 2003 presentem al President del Parlament de Catalunya per a que, amb el consens dels grups parlamentaris i la deliberació de la Càmera, pugui fer-se arribar a les Corts Generals per a la seva tramitació.

En data de 10 d'abril, es presenta, en sessió de treball, als representants de tots els Grups parlamentaris. Els diputats Joaquim Ferrer (CiU), Josep Mª Vallés i Àlez Masllorens (PSC-CpC), Joan Ridaó (ERC), Daniel Cirera (PP) i Rafael Ribó (IC-V)

L'Avantprojecte de Llei sorgeix amb la finalitat de revisar les sentències injustes dictades durant la dictadura del General Franco per motius ideològics, i significativament per a anular aquelles sentències penals pronunciades a la jurisdicció ordinària o militar amb vulneració del dret a la presumpció d'innocència i el dret de defensa, per a instaurar la justícia, promoure la concòrdia civil i reivindicar i reposar l'honor de les víctimes, tancant definitivament les ferides jurídiques produïdes per l'enfrontament civil

José Manuel BANDRES
President

Barcelona, abril de 2003

AVANTPROJECTE DE LLEI DENOMINAT “DE REGULARITZACIÓ DE SITUACIONS JURÍDIQUES ORIGINADES PER LA GUERRA CIVIL”

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

Constitueix un dels objectius principals de l'Estat social i democràtic de Dret la realització de la justícia, de la concòrdia, de la pau civil i de la reconciliació.

Per tal d'assolir aquests objectius es considera precís, al mateix temps, abordar amb precisió i prudència les conseqüències, encara perdurables a la nostra societat, de la guerra civil de 1936-1939.

El temps transcorregut, la realitat present així com la tolerància i la comprensió que són necessàries per al reforçament d'un sistema polític basat en la integració de tots els ciutadans justifiquen la idea de fer-ho mitjançant l'aprovació d'aquest text legislatiu de regularització de les situacions jurídiques originades per la guerra civil.

Governar, segons la Constitució, consisteix a introduir, en el conjunt viu de la col·lectivitat, el suau règim de l'harmonia social amb la recuperació de la memòria històrica.

La guerra de 1936-39 va ser un enfrontament fratricida en el marc del dramàtic escenari europeu del seu temps. El valor demostrat en defensa de les idees d'uns i d'altres no pot fer oblidar que en la guerra i en la postguerra es varen realitzar actuacions injustificables encara en temps d'excepcionalitat.

L'heroisme de molts, en les trinxeres i en la reraguarda, no va ser inútil. Ha sigut llavor i exemple per a la construcció de l'Estat democràtic i social de Dret proclamat en la Constitució de 1978 que presideix l'actual etapa de convivència pacífica i de concòrdia civil.

Són moltes les disposicions que s'han promogut per reparar els efectes nocius d'aquells anys, però encara queden calius que han de ser abordats per al triomf de la seva liquidació definitiva.

Ha arribat el moment de saldar el deute que la societat té amb ells. El rellotge de la història marca l'hora de fer justícia, especialment, als que tot ho van donar i res van rebre i d'atorgar reconeixement per el seu ensenyament i sacrifici.

Aquest és l'objectiu que pretén aquesta llei. Per aconseguir-ho es procedeix a la delimitació del seu àmbit material i temporal, que ha de comprendre tots aquells anys en els que, en major i menor mesura, l'Estat de Dret no va estar en vigor, i comprendre totes aquelles resolucions dictades, per motius polítics, pel·ls diversos òrgans judicials i administratius.

La llei obre una via, de temps determinat, per tal de reconsiderar aquelles resolucions i privar-les, en el seu cas, de la seva força de cosa jutjada. Per això, es determinen els Tribunals competents, els quals hauran d'adoptar les seves decisions a la llum de l'actual legislació. Es facilita l'accés a la tutela judicial mitjançant el reconeixement d'una àmplia legitimitació per a la promoció de les

accions corresponents. S'estableix un tipus de procés que, dins de l'adequat segons la naturalesa de la resolució objecte de revisió, introdueix les peculiaritats que es consideren idònies per l'adequat examen de les demandes formulades amb reconeixement, de ser factible, de les situacions jurídiques individualitzades dels afectats.

També es disposa que els processos d'aquesta llei gaudiran de preferència i de gratuïtat; s'habiliten, així mateix, unes vies per a la seva agilització si concorren determinades circumstàncies i, després d'establir que el règim impugnatori serà l'ordinari segons la classe de procés, es procedeix, conforme als principis d'igualtat i de generositat, a estendre els drets d'aquesta llei a les persones que, en el seu moment, no van acollir-se a la de 8 de maig de 1939, que expressament es deroga. Per últim, es preveu l'entrada en vigor i caducitat d'aquesta llei i s'atorga la condició de supletori al conjunt de l'ordenament processal i orgànic judicial.

ARTICLE 1er.

Totes les sentències o resolucions revestides de força de cosa jutjada i dictades per Jutjats, Tribunals o altres òrgans anàlegs civils, penals, contenciós- administratius, socials/laborals o militars, fundades en motius polítics, socials o ideològics, privatives o limitadores de qualsevol mena de drets, durant el període comprès entre el 17 de Juliol de 1936 i el 20 de Novembre de 1975, podran ser privades de la seva fermesa en els termes assenyalats en aquesta Llei.

ARTICLE 2on

Són competents per al coneixement dels processos d'aquesta Llei els Jutjats o Tribunals que en l'actualitat ho siguin per raó de la matèria, amb aquestes determinacions:

1. Les respectives Sales, competents segons la matèria, del T.S. si es tracta de sentències o resolucions dictades per qualsevol d'elles.
2. La Sala de lo Militar del T.S. de referir-se a sentències o resolucions del Consell Suprem de Justícia Militar.
3. Les Sales de lo Penal dels T.S.J. del domicili del promotor de promoure's la revisió de les sentències/resolucions dels Tribunals penals ordinaris o militars o òrgans anàlegs o dels jutjats/Tribunals de Responsabilitats polítiques o de Repressió de la Maçoneria i del Comunisme.
4. Les Sales de lo Civil, Contenciós-Administratiu i Social dels T.S.J. del domicili de l'actor d'impugnar-se sentències o resolucions dictades per Jutjats/Tribunals o òrgans anàlegs civils, contenciós-administratius o laborals.

ARTICLE 3er.

La legitimació per a promoure les accions d'aquesta Llei en relació amb aquestes sentències/resolucions, es regeix per les normes vigents en cadascun dels processos.

Es reconeix també legitimació a totes aquelles persones, grups, sindicats, associacions o partits polítics que tinguin interès en el corresponent procés per haver patit perjudici directe o indirecte amb la sentència/resolució pronunciada amb antelació.

ARTICLE 4art.

Es considera part demandada:

1. El Ministeri Fiscal, civil o militar si es tracta de processos penals anteriors, la revisió dels quals no hagi sigut promoguda pels mateixos.
2. La Advocacia de l'Estat en la resta de processos.
3. Els interessats en el manteniment de les sentències/resolucions la revisió de les quals es pretén.

ARTICLE 5è.

Els recursos interposats o els processos promoguts a l'empara d'aquesta Llei seran resolts de conformitat amb el Dret vigent en la data de la presentació de l'escrit inicial del procés regulat en aquesta Llei.

ARTICLE 6è.

Els jutjats/Tribunals indicats en aquesta Llei estendran la seva competència al coneixement de totes les pretensions derivades dels fets objecte del procés principal.

ARTICLE 7è.

Els judicis seran tramitats de conformitat amb les normes processals que siguin d'aplicació i amb subjecció a aquestes regles:

1. S'inciaran mitjançant un escrit d'interposició del Judici reduït a identificar el procés anterior i a sol·licitar que aquell es tingui per promogut i a que es procedeixi a l'emplaçament en el terme de nou dies dels demandats.
2. El Jutge/Tribunal procedirà, d'ofici o a instància de part, de considerar-ho convenient, a l'anunci de la presentació del judici i remetrà l'ofici per la seva publicació per l'òrgan competent al B.O.E. o al Diari Oficial de la Comunitat Autònoma, en el que es concediran quinze dies per a la personació de qui tingui interès legítim en sostenir la conformitat a Dret de la sentència/resolució la revisió de la qual es pretén. En tot cas es procedirà als emplaçaments interessats en l'escrit inicial.
3. Simultàniament, el Jutge/Tribunal, requerirà, a excepció de si disposés d'elles, l'enviament de les actuacions al Tribunal, òrgan o Centre en què estiguessin dipositades, que hauran de ser rematades amb urgència i, en tot cas, en el termini màxim de vint dies a comptar des de l'entrada en el registre de l'organisme requerit.
4. De no ser possible la localització, presentació en tot o en part de les actuacions es procedirà a la seva reconstrucció d'acord amb l'establert en els articles 232/235 de la LEC.
5. Rebudes les actuacions en el Jutjat o Tribunal i comprovats i, en el seu cas, completats els emplaçaments, s'acordarà que s'entreguin a la actora per a què dedueixi demanda en el termini de trenta dies. Un cop presentada, es donarà trasllat de la mateixa, amb el lliurament de les actuacions, als demandats per a que la contestin en el termini comú de trenta dies.
6. L'actor podrà demanar en el seva demanda que el judici es falli sense necessitat de la prova ni tampoc de conclusions. Si la part demandada no s'oposa, el judici serà declarat finalitzat, sense més tràmits, per sentència, llevat que el jutge/Tribunal acordi amb intervenció de les parts, la prova de qualsevol diligència de prova que cregui convenient.
7. Les parts, en els seus escrits de demanda o contestació interessaran la recepció a prova i exposaran els mitjans probatoris que faran valer.
La recepció a prova s'acordarà si ho demana alguna de les parts i si hi ha disconformitat amb els fets.
L'admissió i pràctica dels mitjans probatoris es produirà de conformitat amb el que disposen les lleis de cada procés però la seva pràctica tindrà lloc en una vista pública davant el Jutjat o Tribunal.

8. Practicada la prova, el Jutge/Tribunal acordarà la celebració de vista dins del termini de deu dies o el tràmit de conclusions a complimentar, per l'actor i els demandats, successivament en el mateix termini.
Si existeixen diversos demandats, aquest termini serà comú a tots ells.
9. Si les actuacions respecte de les quals poden utilitzar-se els drets concedits per aquesta llei haguessin desaparegut o faltessin en ells elements de comprovació substancials o necessaris per a un pronunciament en justícia, a instància de part, el Jutge/Tribunal suspendrà el curs del procés durant el termini màxim d'un any per a la seva aportació, per la qual cosa el jutge/Tribunal practicarà les proves que siguin convenients interessant la col·laboració precisa tant dels funcionaris públics i de les Autoritats com dels particulars.
10. La sentència es dictarà en el termini de deu dies des que el judici hagi sigut declarat finalitzat i decidirà totes les qüestions controvertides en el procés.
La sentència contindrà algun dels veredictes següents:
 - a) Inadmissibilitat del procés.
 - b) Estimació o desestimació de la demanda.
11. La sentència declara la inadmissibilitat del procés o d'alguna de les seves pretensions en els casos següents:
 - a) Que el Jutjat o Tribunal manqui de jurisdicció o competència.
 - b) Que s'hagués presentat per persona incapaç no degudament representada o legitimada.
 - c) Que tingués per objecte supòsits diferents dels contemplats en aquesta Llei.
 - d) Que existeixi litispèdència.
 - e) Que s'hagués presentat l'escrit inicial del procés una vegada esgotat el termini de vigència d'aquesta Llei.
12. D'estimar-se la demanda, es rescindirà la sentència o resolució impugnada i si s'hagués pretès el reconeixement d'una situació jurídica individualitzada es reconeixerà dita situació jurídica i s'adoptaran quantes mesures siguin necessàries per al ple restableixement de la mateixa.
13. Els processos establerts en aquesta llei gaudiran de preferència i seran gratuïts. L'encapçalament i veredictes de les sentències estimatòries, a sol·licitud de la part interessada, es publicaran en el B.O.E. o en el diari oficial corresponent.
14. Els Jutjats/Tribunals, d'ofici o a sol·licitud de part, una vegada formalitzades la demanda i la resposta, podran sotmetre a la consideració de les parts el reconeixement dels fets o documents així com la possibilitat d'aconseguir un acord que finalitzi el judici.

Aiximateix si en el procés no s'hagués personat cap de les parts demandades, el jutge/Tribunal, un cop presentada la demanda, a instància de part, podrà dictar sentència d'acord amb les peticions dels promotors del judici.

L'acord aconseguit o aquella sentència no s'homologarà o pronunciarà si l'acordat o demanat fos manifestament contrari a l'ordenament jurídic o lesiu a l'interès públic o de tercers.

ARTICLE 8è.

Contra les sentències i demés resolucions dels jutjats/Tribunals en aplicació d'aquesta Llei cabrà els recursos, en el seu cas, establerts en les corresponents lleis processals.

ARTICLE 9è.

La present Llei és d'aplicació a les persones físiques o jurídiques que poguessin acollir-se al règim establert en la Llei de 8 de Maig de 1939, sobre nul·litat d'actuacions practicades durant la guerra civil en el territori nacional lleial a la República.

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA ÚNICA

Queden derogades les següents disposicions:

- a) La Llei de 8 de Maig de 1939.
- b) Totes aquelles que s'oposin al establert en aquesta llei.

DISPOSICIÓ FINAL PRIMERA

La present Llei entrarà en vigor als tres mesos de la seva publicació en el B.O.E. i la seva vigència serà la de quatre anys a partir de la seva completa publicació. La presente

DISPOSICIÓ FINAL SEGONA

En allò que no estigui previst en aquesta llei seran d'aplicació supletòria la Llei Orgànica del Poder Judicial i les Lleis d'Enjudiciament Civil i Criminal, Llei Reguladora de la Jurisdicció Contenciosa Administrativa, Llei Processal Militar i de Procediment Laboral.

DISPOSICIÓ FINAL TERCERA

Es faculta al Govern i, especialment, als Ministeris de Justícia, Hisenda, Interior i Defensa per adoptar quantes disposicions complementàries siguin necessàries per el desenvolupament i execució d'aquesta Llei.